

Gemeente Assen

[CONCEPT] LOKALE INCLUSIE AGENDA Assen voor iedereen

8 SEPTEMBER 2020

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding.....	4
1.1 Wat willen we bereiken?.....	4
2. Ervaringsdeskundigheid	5
2.1 Samen opstellen van de inclusie agenda.....	5
2.2 Samen optrekken/ervaringsdeskundigheid organiseren.....	5
3. Aanpak.....	5
3.1 Kaders.....	5
3.2 Actieprogramma.....	7
3.3 Thema's	7
4. Actieprogramma.....	8
4.1 Communicatie en bewustwording binnen de organisatie.....	8
Wat doen we al?.....	8
Wat gaan we doen?.....	9
4.2 Fysieke toegankelijkheid	10
Wat doen we al?.....	10
Wat gaan we doen?.....	12
4.3 Sociale toegankelijkheid.....	13
Wat doen we al?.....	13
Wat gaan we doen?.....	14
4.4 Actieprogramma in één oogopslag.....	15
5. Monitoring.....	15

Voorwoord

Iedereen in Assen telt mee, doet mee en voelt zich gezien. Dit toekomstbeeld hebben wij voor ogen en hebben we ook vastgelegd in ons bestuursakkoord *Sterke wijken in een sterke stad*. Dit betekent dat we een inclusieve gemeente willen zijn. Een gemeente waarin iedereen zich welkom voelt en erbij hoort. Iedereen, met en zonder beperking.

Daarom hebben wij in lijn met het VN-verdrag over de rechten van mensen met een beperking nu deze lokale inclusie agenda opgesteld. In de agenda staat hoe we werken aan het realiseren van een inclusieve gemeente en welke acties we gaan ondernemen om de toegankelijkheid van Assen te verbeteren.

We hebben dit niet alleen gedaan, maar met de inbreng van de mensen waar het om gaat. Omdat zij het beste weten welke zichtbare én onzichtbare drempels zij in het dagelijks leven tegenkomen. Zaken die voor veel Assenaren vanzelfsprekend zijn, zoals werken, reizen, naar school gaan, internetten, winkelen, sporten en naar de schouwburg gaan, kunnen voor Assenaren met een beperking een hele opgave zijn. Daarom hebben we juist aan hen gevraagd hoe we eraan bij kunnen dragen dat zij al deze zaken kunnen doen, net als ieder ander. Ik wil hen graag hartelijk bedanken voor het meedenken en hun inbreng.

Een belangrijk doel van deze agenda is om letterlijk drempels weg te halen en onze samenleving toegankelijker te maken. Maar bewustwording is in mijn ogen het allerbelangrijkste doel van de agenda. We willen graag dat medewerkers van de gemeente én onze inwoners zich gaan realiseren dat mensen met een beperking te maken hebben met belemmeringen in onze samenleving. En dat het de normaalste zaak van de wereld wordt om hier rekening mee te houden, ook zonder lokale inclusie agenda. Zo kunnen we er echt voor zorgen dat iedereen gewoon mee kan doen.

Want Assen is voor iedereen!

Jan Broekema
wethouder

1. Inleiding

Twee miljoen Nederlanders hebben een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte of psychische problemen. Ook laaggeletterdheid of beginnende dementie kan een beperking zijn. Voor al deze mensen is zelfstandig en op voet van gelijkheid meedoen niet altijd vanzelfsprekend.

Het VN-Verdrag heeft als doel dat personen met een handicap effectief en op voet van gelijkheid kunnen meedoen in de samenleving. Het VN-Verdrag noemt daarvoor een aantal uitgangspunten: gelijkheid, solidariteit, autonomie en participatie. Dit sluit naadloos aan op de doelstelling van het college dat iedereen welkom is, meetelt, mee doet en zich gezien voelt. Ook mensen met een beperking.

1.1 Wat willen we bereiken?

In deze inclusieagenda beschrijven we hoe we werken aan het toegankelijker maken van Assen. Bij nieuw beleid houden we standaard rekening met de positie van mensen met een beperking om het achteraf ´repareren´ van ontoegankelijke situaties te voorkomen. Bestaande voorzieningen maken we geleidelijk toegankelijker. Onze ambitie is vertaald in een actieprogramma met concrete stappen die we op korte termijn kunnen uitvoeren.

Het uiteindelijke doel van de agenda is dat er een zodanige mate van bewustwording is, dat de agenda overbodig wordt. De aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking is dan een vanzelfsprekend onderdeel geworden van onze beleidsontwikkeling, dienstverlening en communicatie. Het woord *inclusief* verwijst hier ook naar. Het betekent dat er geen speciaal beleid komt dat gericht is op specifieke doelgroepen, maar dat we in de basis de belangen van alle inwoners meewegen.

Concreet willen we dat mensen met een beperking beter worden betrokken bij het maken van nieuw beleid, dat de specifieke belangen van inwoners met een beperking beter worden vertegenwoordigd en dat onze medewerkers zich meer bewust zijn van de specifieke problemen waar mensen met een beperking mee te maken hebben. We werken al actief aan het toegankelijker maken van de stad, dat willen we zichtbaarder maken en meer uitleggen. Daarnaast pakken we een aantal problematische situaties aan.

2. Ervaringsdeskundigheid

2.1 Samen opstellen van de inclusie agenda

Het motto van het VN-verdrag is *niets over ons, zonder ons*. Oftewel, organiseer ervaringsdeskundigheid en betrek mensen met een beperking bij het opstellen van de lokale inclusieagenda. In 2018 zijn we daarom gestart met een gezamenlijke verkenning. Er is een startnotitie opgesteld, er heeft een schouw plaatsgevonden en er zijn gesprekken gevoerd met ervaringsdeskundigen.

In januari 2020 is hier na de vorming van het nieuwe college een vervolg aan gegeven. Er is een plan van aanpak opgesteld en er is in kaart gebracht wat er binnen de gemeente nu allemaal al gebeurt op dit gebied. Ook is opnieuw aansluiting gezocht bij de eerder betrokken ervaringsdeskundigen. Gezamenlijk hebben we knelpunten verzameld en mogelijke oplossingen bedacht. Deze eerste stappen hebben een aantal mooie initiatieven opgeleverd die plaats hebben gekregen in het actieprogramma. Het concept van de agenda hebben we voorgelegd aan de verschillende gesprekspartners. Wij betrekken hen bij de uitvoering van de acties hier opnieuw bij.

2.2 Samen optrekken/ Ervaringsdeskundigheid organiseren

We nodigen onze inwoners uit om samen te werken aan een inclusieve stad. Het is een proces waar betrokkenheid van een ieder voor nodig is. Daarvoor betrekken we in het bijzonder een diverse vertegenwoordiging van Assenaren met een beperking. Daarom kiezen we voor een aanpak die gebruikt maakt van bestaande netwerken van ervaringsdeskundigen, adviesraden en andere belangenverenigingen. Denk bijvoorbeeld aan VN-ambassadeurs van de Coalitie voor inclusie en het Stadspanel.

Per thema van de inclusieagenda zal worden beoordeeld hoe, waarvoor en op welk moment ervaringsdeskundigen het beste betrokken kunnen worden. Wat we onze inwoners vragen, hangt af van het doel: willen we informeren, agenderen of bijvoorbeeld het gesprek faciliteren? Afhankelijk daarvan kiezen we een vorm die daarbij past. We houden daarbij rekening met wat we van onze inwoners kunnen vragen. Daarnaast wordt het betrekken van het perspectief van ervaringsdeskundigen een taak die hoort bij de rol van inclusie-ambassadeurs die we in onze organisatie aanstellen. Zo is de borging van ervaringsdeskundigheid integraal en gebaseerd op maatwerk.

3. Aanpak

3.1 Kaders

Binnen het VN-verdrag wordt toegankelijkheid zeer breed gezien: zowel digitaal als fysiek en mentaal. Inclusie is daarnaast ook onderdeel van de verschillende wetten waar we als gemeente mee te maken hebben. Inclusie is opgenomen in onder andere de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, de Wet Passend Onderwijs en de Participatiewet. In de Kieswet is vastgelegd dat alle stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een lichamelijke beperking en dat de kiezers in de stemlokalen de mogelijkheid moeten hebben om zelfstandig te kunnen stemmen.

Inclusief beleid is beleid waarbij de bruikbaarheid voor iedereen centraal staat. Nagenoeg alle aanpassingen die worden gerealiseerd voor mensen met een beperking leveren ook voordelen op voor andere gebruikers. Denk hierbij aan mensen met kinderwagens, ouderen en mensen die tijdelijk

hulpbehoevend zijn. En omgekeerd is een integraal ontwerp van de openbare ruimte daarnaast ook goed te gebruiken door mensen met een fysieke beperking.

Niet alle fysieke of mentale beperkingen worden als een handicap beschouwd of ervaren. Pas in situaties waarin men geconfronteerd wordt met een daadwerkelijke belemmering in het handelen, vormt een beperking een probleem. Zo moet niet alleen gekeken worden naar wet- en regelgeving of het bouwbesluit, maar of dit daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Voor oplossingen van problematische situaties verbindt het VN-verdrag drie voorwaarden aan aanpassingen die een toegankelijke samenleving bevorderen.

1. De aanpassing moet geschikt zijn: hij neemt de belemmering weg.
2. De aanpassing moet noodzakelijk zijn: hetzelfde doel kan niet op een andere manier worden bereikt.
3. De aanpassing vormt geen onevenredige belasting voor de organisatie of werkgever die de aanpassing moet doen.

Voor het opstellen van deze inclusieagenda hebben wij op basis van de ambities in ons bestuursakkoord de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- We zorgen voor concrete acties die Assen op korte termijn (acties tot oktober 2021) toegankelijker kunnen maken.
- We leggen de nadruk op acties die toekomstbestendig zijn.
- We zetten in op bewustwording die uiteindelijk leidt tot structurele borging van inclusie.
- We betrekken ervaringsdeskundigen aan de voorkant en maken daarbij gebruik van bestaande netwerken.
- We voeren het actieprogramma zoveel mogelijk uit binnen de bestaande begrotingsprogramma's zodat acties meteen worden geïntegreerd in bestaand beleid.
- Daarnaast heeft de raad jaarlijks € 20.000 beschikbaar gesteld voor inclusie.

3.2 Actieprogramma

De Asser inclusieagenda is een actieprogramma met een begin en een eind.

- Het beginpunt is onze nulmeting: we brengen in beeld wat we nu al doen op het gebied van toegankelijkheid, of dat voldoende is. Ook beoordelen we welke situaties niet op orde zijn.
- We voeren concrete acties uit. Het gaat om stappen die bijdragen aan bewustwording en zorgen voor concrete verbeteringen op het gebied van inclusie. Dit is tevens een leerproces.
- Het actieprogramma wordt deze bestuursperiode uitgevoerd. We monitoren de ontwikkelingen, evalueren wat we hebben gedaan en welke rol ervaringsdeskundigen hierin hebben gehad. Hierna bepalen we samen wat nog meer nodig is en hoe we dat vormgeven.
- Het eindpunt is bereikt wanneer bij het maken van toekomstig beleid vanzelfsprekend rekening gehouden wordt met de belangen van mensen met een beperking.

De acties die betrekking hebben op bewustwording of op beleid hebben prioriteit gekregen. Daar kunnen we naar verwachting op termijn het meeste resultaat behalen. Ook willen we natuurlijk zelf graag het goede voorbeeld geven.

3.3 Thema's

Het actieprogramma is ingedeeld in drie thema's. Het onderscheid tussen de thema's is niet zwart/wit. Sommige vraagstukken zijn zowel sociaal als fysiek van aard en hebben meer bewustwording nodig om voldoende aandacht te krijgen.

Gemeentelijke organisatie en dienstverlening & communicatie

Dit thema gaat vooral over bewustwording van de (actieve) rol die de gemeente heeft in het toegankelijker maken van de stad. Voorbeelden hiervan zijn de manier waarop we communiceren met onze inwoners, hoe toegankelijk informatie is en de manier waarop beleid wordt gevormd. Voorbeeldgedrag van de gemeente is cruciaal in het bevorderen en stimuleren van inclusie door andere partijen.

Fysieke toegankelijkheid

Dit thema heeft betrekking op materiële zaken waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zoals de openbare ruimte, het verkeer en het gemeentelijk vastgoed.

Sociale toegankelijkheid

Dit thema gaat over minder zichtbare problemen rondom inclusie, die vaak verweven zijn met maatschappelijke ongelijkheid. Denk bijvoorbeeld aan een verschil in kansen op passend onderwijs, werk of invulling van de vrije tijd. Elkaar begrijpen (cultuur) is van belang voor sociale toegankelijkheid. Sociale inclusie is iets wat de gemeente niet alleen kan regelen, omdat andere partijen medeverantwoordelijk zijn. De gemeente kan dit onderwerp bij deze partijen agenderen en hen inspireren en enthousiasmeren.

4. Actieprogramma

In dit hoofdstuk staat per thema beschreven wat de gemeente al doet aan inclusie, gevolgd door de acties die we de komende periode op dat thema gaan ondernemen om de inclusie te verbeteren. De acties tezamen vormen het actieprogramma van deze inclusie agenda.

4.1 Communicatie en bewustwording binnen de organisatie

Wat doen we al?

Inwonersparticipatie

Als gemeente zijn we gericht op wat er onder inwoners leeft. We willen uitnodigend zijn naar alle inwoners toe om mee te doen aan beleidsontwikkelingen en ruimtelijke projecten. We gaan vroegtijdig in gesprek met inwoners en praten niet over hen, maar met hen. Dit betekent dat allerlei vormen van participatie toegankelijk moeten zijn. Zo maken we gebruik van verschillende media om iedereen te kunnen bereiken en maken we gebruik van begrijpelijke taal. Hoe we de Assenaren structureel willen betrekken bij de ontwikkeling van beleid wordt op dit moment uitgewerkt in de nieuwe participatievisie. Dit zal ook bijdragen aan een inclusieve stad.

Website

Het webteam denkt actief na over hoe we onze website toegankelijk kunnen maken. Hiervoor is de huidige website al geoptimaliseerd op kleurgebruik en taal. Alle content wordt voor publicatie op toegankelijkheid gecontroleerd. Verder worden diverse instrumenten gebruikt om te voldoen aan de landelijke richtlijnen die hierop van toepassing zijn.

Digitaliseren van dienstverlening

Alle dienstverlening die digitaal uitgevoerd mag worden bieden we digitaal aan. Zo kan iedereen die dit wil vanuit huis zaken regelen in zijn of haar eigen tempo. Omdat digitale dienstverlening niet voor elke Assenaar geschikt is willen we maatwerk leveren en waar dit kan ook dienstverlening fysiek aanbieden. Zo zorgen we ervoor dat onze dienstverlening inclusief is.

Taalgebruik gemeente

Met de 'direct duidelijk' campagne wordt een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de gemeente Assen communiceert met haar inwoners. Het onderzoek omvat zowel informatie op papier, bijvoorbeeld brieven, folders en beschikkingen, als digitale informatie, bijvoorbeeld internet, sociale media, enquêtes en e-mail.

Assen als werkgever

In onze organisatie houden we rekening met eventuele beperkingen van medewerkers. Daarbij maken we gebruik van advies van de ARBO coördinator en P&O adviseur die hier extra aandacht voor hebben. Wanneer er maatwerk voor gebruikers nodig is, zoals aangepaste apparatuur of bureaus, dan wordt dit op basis van het advies van de ARBO adviseur verstrekt.

Verkiezingen

Bij verkiezingen is toegankelijkheid een expliciet punt van aandacht. Zo streven we ernaar zoveel mogelijk stembureaus rolstoelvriendelijk te krijgen en worden onze stembureaus getest door rolstoelgebruikers. Ook zorgen we ervoor dat slechtzienden in elk geval op één locatie kunnen stemmen. Samen met andere gemeenten breiden we dit uit.

Acties gemeentelijke organisatie en dienstverlening

- 1. Inclusie ambassadeurs in elk team benoemen*

Binnen elk team binnen de gemeente wordt een afgevaardigde medewerker benoemd die inclusie binnen het team onder de aandacht brengt. De kern van het ambassadeurschap bestaat uit het faciliteren van het gesprek over inclusie binnen het team. De gemeente ondersteunt de ambassadeurs actief met bijvoorbeeld informatie, presentaties, oefeningen en simulaties van beperkingen. Elke ambassadeur kan dit op zijn of haar eigen manier invullen en is aanspreekpunt voor inclusie binnen het team. Samen vormen de ambassadeurs een netwerk dat ingezet kan worden voor het aanpakken van belemmeringen rondom inclusie en bij kan dragen aan bewustzijn. Elke afdeling weet daardoor ook beter wat ze moet doen of waar ze terecht kan als inwoners of partners een vraag over inclusie hebben. De aanpak wordt onder alle teams verspreid en wordt onderdeel van het handboek van het inwoners contact team.
- 2. Opnemen paragraaf inclusie in raadsvoorstellen*

Elk raadsvoorstel wordt de komende periode getoetst op toegankelijkheid; hiervoor wordt voor de duur van één jaar inclusie opgenomen als aparte paragraaf.
- 3. Borging ervaringsdeskundigheid per thema*

We willen onze inwoners op een passende manier betrekken bij het maken van beleid. De vereiste aanpak hangt bijvoorbeeld af van het doel dat je voor ogen hebt, de doelgroep en het onderwerp. Daarom beoordelen we per thema op welke manier ervaringsdeskundigen beter kunnen worden betrokken bij het maken van nieuw beleid. De inclusie-ambassadeurs moeten eraan bijdragen dat signalen uit het veld worden opgepikt en inclusie voldoende divers is vertegenwoordigd. Hierbij betrekken we onze adviesraden om te zorgen voor een diverse vertegenwoordiging.
- 4. Begrijpelijker communiceren*

We voeren onderzoek uit naar de wijze waarop we met onze inwoners communiceren. Dat gaat over zowel informatie op papier (brieven, folders beschikkingen) als digitaal. Wanneer het onderzoek is afgerond, volgt hieruit een aantal maatregelen die aan het college worden gepresenteerd. Daarnaast zorgt het team P&O ervoor dat nieuwe vacatures en interne documenten rondom personeelsbeleid toegankelijk zijn voor medewerkers met een beperking.
- 5. Gemeentelijk invalidentoilet vrij toegankelijk maken*

Het gehandicaptentoilet in het stadhuis is nu niet publiek toegankelijk. We zorgen ervoor dat dit tijdens de openingstijden van het stadhuis toegankelijk wordt gemaakt voor onze inwoners.

4.2 Fysieke toegankelijkheid

Wat doen we al?

Omgevingsvisie

Ruimte geven aan de stad houdt in dat we aan het begin van beleidsontwikkeling of grote uitvoeringsprogramma's nadenken over wat er nodig is om een opgave te realiseren, welke belangen meespelen en hoeveel sturing of regie de gemeente zelf wil hebben. Het is belangrijk dat we hierover goed communiceren en verwachtingen afstemmen. Een Assenaar naar wie geluisterd wordt heeft meer begrip voor beslissingen dan iemand die voor een voldongen feit komt te staan. Inwoners betrekken is goed, maar het is ook niet de bedoeling om inwoners te overdonderen met vragen. We ontwikkelen in de omgevingsvisie daarom een gerichte aanpak die de inwoners beter betreft bij het inrichten van hun wijk. Ook in de op te stellen woonvisie wordt hier aandacht aan besteed.

Wijkgebouwen

Onze wijkgebouwen worden beheerd door de stichtingen die actief zijn in de wijk. Zij houden veel rekening met de toegankelijkheid voor minder validen en mensen met een beperking.

Nieuwere gebouwen zoals het duurzaamheidscentrum moeten direct al toegankelijk zijn. Met de recente verbouwing van de stadsboerderij was toegankelijkheid een nadrukkelijk thema. Zo zijn voetpaden verbreed en verhard en is de tuin beter toegankelijk gemaakt. Ook zijn er voorzieningen voor gehandicapten en is er een uitleenpunt. Daarnaast werkt het duurzaamheidscentrum nadrukkelijk aan participatie: het is naast duurzaamheid een hoofdoopgave. Dit betekent dat mensen vanuit de dagbesteding, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, mensen die re-integreren en vrijwilligers nadrukkelijk een plek krijgen. Vanuit allerlei partijen, organisaties en verenigingen dragen mensen bij op een manier die voor hun passend is. Dat willen we graag nog verder uitbreiden.

Verkeerssituaties

Een goede infrastructuur is nodig voor een toegankelijke stad. Onze medewerkers betrekken bij verschillende projecten omwonenden actief en aan de voorkant. Voorbeelden zijn de Binnenstad en Kloosterveen. Voor mensen met een beperking zijn er in de afgelopen jaren al vele maatregelen getroffen. Hierbij valt te denken aan gidslijnen voor slechtzienden en rateltickers bij verkeerslichten. Er zijn inritjes voor rolstoelen en rollators bij oversteekplaatsen gerealiseerd en er zijn diverse gehandicaptenparkeerplaatsen.

Fietsen en wandelen

De bevolking in Nederland vergrijsst snel. Dat leidt tot een groeiende groep Nederlanders die immobiel en/of eenzaam dreigt te worden. Daarom is dit ook een toegankelijkheidsvraagstuk. De gemeente Assen wil een gemeente zijn waarin iedereen veilig kan fietsen en wandelen. Dit wordt een stad voor alle generaties genoemd. Het project 'Doortrappen' is een voorbeeld van een manier waarop we fietsen willen stimuleren. Tevens beschouwen we volledige toegankelijkheid als basisvoorwaarde voor toekomstig ontwerp. Bij inventarisaties letten we op de volgende aspecten:

- Aansluiting oversteekplekken op het wegdek: we zorgen ervoor dat oversteekplaatsen rollator en rolstoeltoegankelijk worden ingericht.
- Plaatsen van makkelijke drukknoppen en rateltickers bij oversteekplaatsen.
- Egale voetpaden en fietspaden. Zo voorkomen we dat mensen struikelen of met rollator/rolstoel vast komen te zitten.
- Plaatsen van bankjes en andere rustmogelijkheden langs onze belangrijkste wandelroutes en fietsroutes.

- Aanpak van onnodige hindernissen zoals goten, paaltjes en andere obstakels op de weg.
- Zichtlijnen vanuit de rolstoel bij oversteekplaatsen.

Bovengenoemde punten zijn in de afgelopen periode al in kaart gebracht, onder andere samen met ervaringsdeskundigen en de Fietzersbond. Deze eerdere inzichten zijn meegenomen in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit.

Openbaar vervoer

Bus- en treinstations moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. In de afgelopen tijd zijn daarom 50 bushaltes verhoogd zodat mensen met een beperking gemakkelijker kunnen instappen. Op het nieuwe station zijn liften gebouwd zodat de perrons gemakkelijker toegankelijk zijn. Ook werken we samen met Publiek Vervoer en alle Groninger en Drentse gemeenten om het Wmo- en leerlingenvervoer zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

City Line

Openbaar vervoer moet toegankelijk zijn voor iedere inwoner. Mede daarom hebben we de Cityline geïntroduceerd als alternatief voor het Wmo-vervoer. Hier kunnen mensen en gemakkelijker en met enige ondersteuning van de chauffeur gebruik van kunnen maken. Uit onderzoek van het klantenpanel naar het functioneren van de Cityline kwamen twee belangrijke verbeterpunten naar voren. Het instappen bleek een probleem, dit is inmiddels door een nieuwer model van de Cityline aangepast. Daarnaast liggen nog niet alle haltes voor alle inwoners binnen een voor hun toegankelijke reisafstand. Samen met het klantenpanel kijken we hoe we deze service verder kunnen verbeteren en de haltedichtheid kunnen verhogen. Ook worden een aantal van deze haltes nog toegankelijker ingericht.

Acties fysieke toegankelijkheid

- 1. Begaanbaarheid voetpaden binnenstad verbeteren*
In het centrum wordt de begaanbaarheid van voetpaden getoetst met onze medewerkers, keurmeesters en ervaringsdeskundigen. Opbrengsten worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de binnenstad.
- 2. Het aantal publiek toegankelijke toiletten in de binnenstad vergroten*
Het doel is om het aantal toegankelijke toiletten te vergroten. Dit kan zowel een openbaar toilet zijn als een toilet dat publiek toegankelijk is gemaakt. Het projectteam binnenstad onderzoekt hoe het aantal openbare toiletten in het centrum kan worden vergroot. Dit doen we samen met onze partners in de binnenstad (ondernemers, De Nieuwe Kolk, Podium Zuidhaege). Ook krijgt de vindbaarheid van de toiletten aandacht. Hiervoor gaan we werken met de Hoge Nood app.
- 3. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid*
Uit onze ervaringen blijkt dat de voorschriften voor toegankelijk beleid niet altijd aansluiten op de wensen van gebruikers. De voorschriften die worden gehanteerd bij projecten in de openbare ruimten worden daarom samen met ervaringsdeskundigen beoordeeld. Zo wordt het gebruikersperspectief beter meegenomen in nieuwe projecten. Voorbeelden hiervan zijn het bouwbesluit en de internationale toegankelijkheidsstandaard.
- 4. Bespreekbaar maken van inclusie in de wijk*
Het ambassadeursnetwerk wordt uitgebreid met mensen van MBA die actief zijn in de wijken. Zij kunnen belemmeringen signaleren en het gesprek over inclusie stimuleren. Zo kunnen verwachtingen worden afgestemd. Inclusie wordt tevens onderdeel van de wijkvisie.

4.3 Sociale toegankelijkheid.

Wat doen we al?

Positieve gezondheid

Wij hanteren een brede definitie van het sociaal domein door het begrip ‘positieve gezondheid’ centraal te stellen in ons beleid. We zien gezondheid niet als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar stellen het betekenisvol leven van mensen centraal, waarin veerkracht, aanpassingsvermogen en eigen regie belangrijke waarden zijn. Dit draagt bij aan inclusief beleid, omdat we zo beter in staat zijn om samenhang aan te brengen in ons sociaal beleid en Jeugdwet, Wmo en Participatiewet kunnen verbinden met domeinen als onderwijs, wonen, welzijn en gezondheid.

Voortijdig schoolverlaters

Met de sluitende aanpak voor voortijdig schoolverlaters ondersteunen we zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie naar de arbeidsmarkt. Er is een samenhangend aanbod gerealiseerd om kwetsbare jongeren via diverse wegen terug naar school of naar een plek op de arbeidsmarkt te begeleiden. Als een startkwalificatie niet haalbaar is, gaan we met de jongere aan de slag om duurzaam werk te vinden of een goede dagbesteding. Deze integrale manier van werken heeft de afgelopen jaren mooie resultaten opgeleverd. In Noord- en Midden Drenthe zijn we landelijk koploper met deze aanpak.

Laaggeletterdheid

Voor veel inwoners is laaggeletterdheid een belemmering om mee te doen in de samenleving. Dit is opgenomen in onze vervolgaanpak laaggeletterdheid, onder het kopje ‘begrijpelijke taal’. Hierin staat beschreven dat we als organisatie duidelijke en gewone taal willen gebruiken. We sluiten hiervoor aan bij de landelijke ‘Direct Duidelijk’ campagne voor heldere overheidscommunicatie.

Sport

In het sportakkoord is expliciet aandacht voor inclusie. Er is daarin met name aandacht voor het kunnen meedoen van sporters met een fysieke of verstandelijke beperking. Concreet brengen we aangepast sporten meer onder de aandacht door beter in te zetten op digitale media en verbinding te zoeken met onderwijs. Het platform aangepast sporten verbinden we aan het netwerk van ambassadeurs.

Samen in de wijk

Vanuit deelname aan het Interreg project “In for care” is het idee ontstaan om gezamenlijk sociale integratie te bevorderen. Vanaf het begin van het project wordt met partners uit vier landen vanuit verschillende invalshoeken gewerkt; zowel vanuit ruimtelijk (ontmoetingsplekken), sociaal (binding/integratie) als vanuit economisch (technologie, e-health) perspectief.

Als initiatiefnemer van het project ‘van isolatie naar inclusie’ werkt Assen aan de ontwikkeling van nieuwe innovatieve technieken en dienstverlening om de sociale binding in de buurt te bevorderen. Daarbij is expliciet aandacht voor de ontwikkeling van speel- en ontmoetingsplekken voor iedereen. Concreet moet dit vernieuwde speelplaatsen opleveren die aansluiten bij de behoeften van de gemeenschap. Het project is dit jaar gestart en wordt opgeleverd in 2023.

Acties sociale toegankelijkheid

- 1. Vereiste toegankelijkheid*

Toegankelijkheid wordt opgenomen als aanvullende subsidievereiste voor evenementen en vergunningen voor (sociale) evenementen. Hierin wordt gevraagd te beschrijven hoe er rekening wordt gehouden met mogelijke beperkingen van deelnemers. Dit draagt bij aan bewustwording voor mogelijke belemmeringen.
- 2. Activiteit in week van de toegankelijkheid*

Jaarlijks organiseert de gemeente een activiteit voor medewerkers, inwoners en partners om bewustwording over inclusie te promoten. Hierbij staat centraal dat inclusie vaak betekent dat je iets simpelweg anders doet omdat je *'rekening houdt met...'* en dat dat niet veel moeite hoeft te kosten.
- 3. Stimuleringsprijs*

De gemeente faciliteert een stimuleringsprijs die wordt uitgereikt aan een buurt, instelling of ondernemer die een aansprekend voorbeeld of aanpassing heeft gedaan op het gebied van inclusie. De prijs wordt in samenwerking met partners georganiseerd en in de jury nemen zowel bestuurders als ervaringsdeskundigen deel. Het idee van de winnaar wordt uitgevoerd of wordt in het zonnetje gezet als het al bestaat. De overige ideeën zijn extra opbrengst die we gebruiken om toegankelijkheid te verbeteren. De prijs wordt jaarlijks uitgereikt in de week van de toegankelijkheid.
- 4. Waardering voor toegankelijke ondernemingen*

Er komt een waardering voor ondernemers die zich inzetten voor het toegankelijk maken van hun onderneming. De portefeuillehouder overhandigt deze waardering aan ondernemers die hun onderneming actief hebben aangepast op toegankelijkheid. We benadrukken hiermee dat het voor winkeliers zelf ook aantrekkelijk is om toegankelijk te zijn voor iedereen.
- 5. Sport ambassadeurschap*

In de uitvoering van het sportakkoord is aandacht voor het bieden van een toegankelijk sportaanbod. In een netwerk met aanbieders en ondersteuners wordt nadrukkelijk naar samenwerking gezocht. Hier sluiten we ons ambassadeursnetwerk op aan. Zo zorgen we samen voor een toegankelijk en betaalbaar aanbod.

4.4 Actieprogramma in één oogopslag

Voor het actieprogramma hebben we acties geselecteerd die we *aanvullend* kunnen doen. We werken bijvoorbeeld al actief aan het verbeteren van de toegankelijkheid van stembureaus, dat is niet opgenomen in het actieprogramma.

Organisatie: dienstverlening, toegang tot informatie, begrijpelijk communiceren

1. Inclusie ambassadeurs in elk team benoemen
2. Opnemen paragraaf inclusie in raadsvoorstellen
3. Borging ervaringsdeskundigheid per thema
4. Begrijpelijker communiceren
5. Gemeentelijk invalidentoilet vrij toegankelijk maken

Fysieke toegankelijkheid: openbare ruimten, gemeentelijk vastgoed, mobiliteit

1. Begaanbaarheid voetpaden binnenstad verbeteren
2. Het aantal publiek toegankelijke toiletten in de binnenstad vergroten
3. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid
4. Bespreekbaar maken van inclusie in de wijk

Sociale toegankelijkheid: onderwijs, werk en inkomen, meedoen

1. Vereiste toegankelijkheid
2. Activiteit in week van de toegankelijkheid
3. Stimuleringsprijs
4. Waardering voor toegankelijke ondernemingen
5. Sport ambassadeurschap

5. Monitoring

In oktober 2021 evalueert het college de opbrengsten van het actieprogramma. Samen met onze partners die hebben bijgedragen aan de inclusie-agenda wordt beoordeeld of de activiteiten effect hebben gehad en of andere aanvullende inzet nodig is. Hieruit volgt een advies over mogelijke vervolgstappen en activiteiten.